קיום תנאי בטיחות וביטחון
במתקני ספורט

1. באולמות ובמיגרשים בהם נערכים תחרויות ומופעי ספורט, מתרכז לעיתים תכופות קהל רב. להבטחת הסדר הציבורי ושלום המתקהלים במקומות אלה, יש להבטיח קיום הסדרי בטיחות וביטחון נאותים. חשיבות יתרה יש לשמירה על הסדרים כאלה בעת קיום אירועים בעלי אופי תחרותי, שבהם גואים המתח וההתלהבות בין אוהדי הקבוצות המתחרות. המחוקק התייחס לנושא במיסגרת שני חוקים: האחד - חוק רישוי עסקים, התשכ"ח- 1968 (להלן - חוק הרישוי) והתקנות שהותקנו והצווים שהוצאו על פיו, והאחר - חוק הבטיחות במקומות ציבוריים, התשכ"ג - 1962 (להלן - חוק הבטיחות) והתקנות שתוקנו על פיו.

על פי חוק הרישוי וצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשל"ג - 1973, מקומות בהם נערכים תחרויות ומופעי ספורט בנוכחות קהל (להלן - מיתקני ספורט) הינם עסקים הטעונים רישוי. רישיון עסק ניתן על ידי "רשות הרישוי", שהיא - כפי שהוגדרה בחוק הרישוי, היא, בין היתר - להבטיח איכות נאותה של הסביבה, לרבות תנאי תברואה נאותים, מניעת מפגעים ומטרדים, קיום הדינים הנוגעים לתיכנון ולבנייה ולשירותי כבאות ומניעת סכנות לשלום הציבור. מתן רישיון עסק למיתקני ספורט כאמור מותנה באישור מוקדם מאת מי שהשר לאיכות הסביבה (עד פברואר 1990- שר הבריאות) הסמיכו לכך. רשות הרישוי או נותני האישורים המוקדמים רשאים להתנות את הרישיון הוא האישור, לפי העניין, בתנאים מיוחדים, מוקדמים או מאוחרים למתן הרישיון. רישיון העסק הניתן למיתקן ספורט הינו לצמיתות, דהיינו תקפו מן המועד שנקבע בו וכל עוד רשות הרישוי לא ביטלה אותו.

בחוק הבטיחות נקבע, כי להפעלת מקומות המשמשים דרך קבע לאסיפות, דהיינו התקהלות מאורגנת של בני אדם - לדוגמא מיתקני ספורט רשאי שר הפנים, בהתייעצות עם שר המשטרה, לקבוע בתקנות הוראות בעניינים שונים, וביניהם: עזרה ראשונה, כיבוי ומניעת דליקות, סידרי בטיחות, המספר המירבי של הרשאים להיכנס למקום וסידורים להגנת המתקהלים באסיפה והנמצאים בשכנותה. עוד נקבע בחוק הבטיחות, כי רישיון העסק, הנדרש לגבי מקומות כאלה, יראו אותו כאילו הותנה גם בקיום הוראות התקנות לפי חוק הבטיחות.

בתוקף סמכותו האמורה, התקין שר הפנים את תקנות הבטיחות במקומות ציבוריים (אסיפות), התשמ"ט - 1989 (להלן - תקנות הבטיחות), שהחליפו את התקנות בנושא זה משנת 1965. בתקנות הבטיחות נקבע, בין היתר, כי בעל רישיון עסק לשימוש במקום אסיפות קבוע (ובאין רישיון עסק, המחזיק בפועל במקום) חייב להבטיח לכל אסיפה סידורים מתאימים לעזרה ראשונה, תוך תיאום עם תחנת מגן דוד אדום וכן סידורים מתאימים למניעת שריפות, תוך תיאום עם רשות הכבאות ולפי הוראותיהן. בנוסף עליו להבטיח לאסיפה מקומות חנייה לרכב, בתיאום עם מי שמונה לכך על ידי מפקד המרחב של המשטרה וכן סידרי כניסה ויציאה מתאימים לבאי האסיפה.

בתוספת לתקנות הבטיחות נקבעו הוראות לבטיחות במיגרש ספורט ובאולם ספורט. בין היתר, נקבע שם, כי לא ישמש מקום כמיגרש ספורט כאולם ספורט, כשניהולו למטרה זו

טעון רישיון על פי חוק הרישוי, אלא אם כן ניתן הרישיון ונתקיימו כל תנאיו; וכי המיתקנים במיגרש ספורט ובאולם ספורט יוחזקו במצב תקין וראוי לשימוש. עוד נקבעו הוראות בדבר התקנת דלתות מתאימות, דרכי מילוט ופתחי יציאה ובדבר התאורה והשילוט במיגרש או באולם ספורט.

כדי להבטיח את ביטחונם ובטיחותם של ציבור המשתמשים במיתקני ספורט ושל קהל צופים יש לאסור הפעלת מיתקן שמפעילו לא צוייד ברישיון עסק להפעלתו. הרישיון מהווה ראיה, כי רשות הרישוי ונותני האישורים בחנו אם נתמלאו כל התנאים המוקדמים הדרושים לרישוי במיתקן הספורט, וכי הם גם קבעו את תנאי הפעלתו בתקופת הרישיון.

2. על פי חוק הרישוי רשאי בית המשפט לצוות על אדם, שהורשע על עיסוק ללא רישיון בעסק טעון רישוי, להפסיק את העיסוק בעסק זה. בית המשפט רשאי לתת צו להפסת הרישוי גם הסמיך את הממונה על המחוז, הרופא המחוזי או ראש רשות מקומית להוציא צו הפסקה מינהלי שמשמעו הפסקה ארעית של העיסוק בעסק הפועל ללא רישיון עסק. תקפו של צו כזה 30 יום מיום נתינתו אם לא בוטל לפני כן על ידי מי שהוציאו או על ידי בית המשפט. ניתן להאריך צו מינהלי ב- 30 יום נוספים אם הוגש לבית המשפט כתב אישום על העיסוק בעסק ללא רישיון. על פי חוק הבטיחות רשאי קצין משטרה, בדרגת פקד או מעלה, לצוות על אי קיומה של אסיפה (ובהקשר לספורט - תחרות ספורט) אם לא נתקיימו לגביה הוראות התקנות לפי חוק הבטיחות ובין השאר אם אין למפעיל מיתקן הספורט רישיון עסק.

לסמכויות הפסקת פעילותו של עסק הפועל ללא רישיון עסק נודעת חשיבות רבה שכן ניתן להניח, כי לכאורה עסק חסר רישיון אינו מקיים את התנאים המוקדמים הנדרשים לרישוי, ובהפעלתו טמונה סכנה לבריאות הציבור או לשלומו.

רישיון עסק הניתן למפעיל מיתקן ספורט הוא, כאמור, לצמיתות; אין פירושו של דבר, שעם מתן רישיון העסק סיימו רשות הרישוי ונותני האישורים את התנאים המקודמים הנדרשים לרישוי, ובהפעלתו טמונה סכנה לבריאות הציבור או לשלומו.

רישיון עסק הניתן למפעיל מיתקן ספורט הוא, כאמור, לצמיתות; אין פירושו של דבר, שעם מתן רישיון העסק סיימו רשות הרישוי ונותני האישורים את תפקידם; שכן אדרבה, מתפקידם של אלה לפקח על קיום התנאים ועל התאמתו הנמשכת של מיתקן הספורט ליעודו. אם נוכחו לדעת שתנאי הרישיון הופרו או שהמיתקן שוב אינו מתאים ליעודו - רשאית רשות הרישוי לבטל את הרישיון.

זאת ועוד, על פי חוק הבטיחות ותקנותיו, יש להבטיח קיומם של סידרי בטיחות בכל הופעה או תחרות; על חלק מהנושאים מופקדת המשטרה, ועל חלק - רשות הכבאות.

נוכח השימוש במיתקני הספורט על ידי הציבור גדול ועל פני תקופות ממושכות, ונוכח השינויים שחלים במיתקנים - אם בשל בלאי ונזקים ואם בשל תיקונים או תוספות - יש חשיבות מיוחדת לעריכת בדיקות תקופתיות במיתקנים - אם בשל בלאי ונזקים ואם בשל תיקונים או תוספות - יש חשיבות מיוחדת לעריכת בדיקות תקופתיות במיתקנים. הבדיקות הן חיוניות להבטחת שלום הציבור, בעיקר בנושאים הבאים: עמידות המיתקן , הסידורים הפנימיים בו והתאמתו לקליטת קהל רב; דרכי כניסה ומילוט; חניה; עמידות המיתקנים בפני דליקות ואמצעים למניעת דליקות ולכיבויין.

3. משרד מבקר המדינה בדק, לסירוגין, את נושא קיומם של תנאי בטיחות וביטחון במיתקני ספורט בשנים 1987 - 1990 (להלן - התקופה הניסקרת). בדיקת מעקב, לגבי השנים 1991 ו- 1992, נערכה במחצית הראשונה של שנת 1993. בדיקת מעקב נוספת, לגבי השנים 1993 ו- 1994, נערכה בנובמבר 1994. הנושא נבדק ב- 15 רשויות מקומיות, לגבי 56 מיתקני ספורט שבתחומן (פירוט המיתקנים - ראה בנספח), לפי ההתפלגות שלהלן:

הרשות המקומית	מזה: סה"כ מיתקני ספורט	מגרשי כדורגל	היכלי ספורט	אולמות ספורט
תל אביב - יפו	15*	7	2	5
חיפה	5	3	1	1
אשדוד	3	1	-	2
באר יעקב	1	1	-	-
הגליל העליון	1	-	1	-
חולון	4	2	1	1
טבריה	4	1	-	3
כפר סבא	4	3	-	1
לוד	3	2	-	1
נס ציונה	2	1		- 1
נתניה	4	2	-	2
צפת	1	1	-	-
קריית גת	3	1	-	2
ראשון לציון	4	2	1	1
רמלה	2	1	-	1
סה"כ	**56***	**28**	**6**	**21**

* בסיכום מיתקני הספורט נכלל גם איצטדיון לאתלטיקה קלה בתל אביב -יפו.

הבדיקה התייחסה לשני היבטים: האחד - רישוי המיתקנים, שהוא תנאי מוקדם להפעלתם: האחר - קיום בדיקות תקופתיות שנתיות על ידי המשטרה ועל ידי רשות הכבאות.

להלן ממצאי הבדיקה:

רישוי מיתקני ספורט בלא אישורים מוקדמים

רק ל- 20 מיתקני ספורט] שב- 8 מ- 15 הרשויות המקומיות הניסקרות[1], ניתן רישיון עסק. לשניים מהם[2], שפעלו שנים רבות ללא רישיון, ניתן הרישיון רק בשנת 1988, לארבעה[3] -

---

1 20 המיתקנים להם ניתנו רישיונות עסק:
תל אביב יפו - היכל הספורט שבשימוש הפועל ת"א ברחוב אוסישקין, איצטדיון אתלטיקה קלה במרכז הספורט הלאומי בהדר יוסף, איצטדיון בלומפילד ביפו, איצטדיון מכבי יפו ברח' נס לגויים, אולם ספורט של האוניברסיטה (מרכז עלית לספורט), היכל הספורט ביד אליהו ואלם ספורט במרכז הקהילתי נווה עופר; חיפה - האיצטדיון העירוני בקריית אליעזר, האיצטדיון בקריית חיים והיכל הספורט ברוממה; אשדוד - האיצטדיון העירוני; גליל עליון - אולם ספורט בכפר בלום; טבריה - האיצטדיון העירוני ומרכז פייס קהילתי בבית ספר "תחכמוני"; ראשון לציון - היכל הספורט העירוני, איצטדיון מועצת הפועלים בשימוש הפועל ראשון לציון ומיגרש כדורגל ברחוב מורדי הגיטאות בשימוש מכבי שיכון המזרח.

2 רישיון ניתן בשנת 1988 - לאיצטדיון העירוני באשדוד ולאיצטדיון העירוני בקריית גת.

3 רישיון ניתן בשנת 1990 - לאיצטדיון אתלטיקה קלה במרכז הספורט הלאומי בהדר יוסף בתל אביב, לאיצטדיון העירוני ולמרכז פייס קהילתי בבית ספר "תחכמוני" בטבריה ולהיכל הספורט העירוני בראשון לציון.

בשנת 1990, לאחד[4] - בשנת 1992, לאחד[5] - בשנת 1993 ולשלושה[6] - בשנת 1994.

כאמור מתן רישיון עסק למיתקני ספורט מותנה באישור מוקדם מאת מי ששר הבריאות (עד פברואר 1990) ומאת מי ששר המשטרה הסמיכו לכך. בנושא מתן אישורים מוקדמים אלה ל- 20 המיתקנים האמורים ובנושא הבדיקות התקופתיות שערכו בהם המשטרה ורשות הכבאות, העלתה הביקורת את הממצאים הבאים:

1. לחמישה ממיתקני הספורט, בתחומן של ארבע רשויות מקומיות, ניתנו רישיונות - עסק, בלא שנתקבלו האישורים המוקדמים הדרושים, כמפורט להלן:

(א) אשדוד - האיצטדיון העירוני, המכיל 6,000 מקומות ישיבה - לא ניתן אישור מוקדם של משרד הבריאות ואף לא אישור של רשות הכבאות בדבר הבטחת סידורים למניעת שרפות.

(ב) קריית גת - האיצטדיון העירוני, המכיל 1,500 מקומות ישיבה וכ- 500 מקומות עמידה - לא ניתן אישור מקודם של המשטרה ואף לא אישור של רשות הכבאות בדבר הבטחת סידורים למניעת שריפות.

(ג) חיפה - האיצטדיון העירוני בקריית אליעזר, המכיל כ- 18,000 מקומות ישיבה - לא ניתן אישור מקודם מטעם משרד הבריאות.

(ד) טבריה - האיצטדיון העירוני, המכיל כ- 4,000 מקומות ישיבה וכ- 1,000 מקומות עמידה, ואולם הספורט במרכז פייס קהילתי המכיל 260 מושבים - לא ניתנו אישורים מוקדמים מטעם משרד הבריאות.

2. כדי למנוע את סיכון שלום הציבור, שהיא אחת ממטרות הרישוי, יש, בין היתר, להבטיח את קיום הסידורים הנוגעים לכיבוי אש. לפי חוק הרישוי מוסמכת רשות הרישוי להתנות רישיון בתנאים מיוחדים העשויים לקדם את מטרת הרישוי. מכללי המינהל הציבורי התקין, מתחייב שרישיון להפעלת מיתקן ספורט יותנה בעריכת בדיקה תקופתית של המיתקן על ידי רשות הכבאות. הבדיקה העלתה, כי רישיונות העסק שקבלו ארבעה מיתקני ספורט, שבתחומן של שלוש רשויות מקומיות[7], לא הותנו בעריכת בדיקה תקופתית כאמור.

3. למיתקן ספורט אחד - היכל ספורט "א" המכיל 2,500 מקומות, ניתן רישיון עסק בינואר 1984. הרישיון הותנה באישור שנתי של רשות הכבאות אולם אישור זה לא ניתן במרבית שנות הבדיקה. בשנים 1987 - 1989, לא נערכה כלל, בדיקה מטעם רשות הכבאות, ובשל העדר אישור רשות הכבאות גם לא ניתן אישור המשטרה, שעל פי תנאי רישיון העסק נדרש בכל שנה. במאיר 1990 נערכה בהיכל הספורט בדיקה מטעם רשות הכבאות ובעיקבותיה נדרש להוסיף באולם נורות חירום; להתקין ארונות כיבוי אש, שיכללו זרנוקים ומזנק רב

---

4 רישיון ניתן בשנת 1992 - לאיצטדיון העירוני בכפר סבא.

5 רישיון ניתן בשנת 1993 - לאיצטדיון מועצת הפועלים בשימוש הפועל ראשון לציון.

6 רישיון ניתן בשנת 1994 - לאולם ספורט במרכז הקהילתי נווה עופר בתל אביב, לאולם ספורט במרכז אלון בכפר סבא ולמיגרש כדורגל ברחוב מורדי הגיטאות בשימוש מכבי שכון המזרח בראשון לציון.

7 איצטדיון בלומפילד ביפו, האיצטדיון בקריית חיים בחיפה, האיצטדיון העירוני ומרכז פייס קהילתי בית ספר "תחכמוני" בטבריה.

שימושי וכן להמציא אישור של חשמלאי מוסמך על תקינות עבודות חשמל ותאורת החירום בגלל איש מילוי דרישות אלו, לא ניתן האישור מטעם רשת הכבאות לשנת 1990. בבדיקת המעקב (בתחילת 1993) הועלה, כי באוגוסט 1991 שוב נערכה בהיכל הספורט בדיקה של רשות הכבאות. רק באוקטובר 1991 תוקנו הליקויים האמורים ואז ניתן האישור לשנה האמורה ובעקבותיו - גם אישור המשטרה. בשנים 1992 ו- 1993 לא נערכה בהיכל הספורט בדיקה מטעם רשות הכבאות.

בעיקבות בדיקת רשות הכבאות, בספטמבר 1994, הותנה מתן אישור על ידה בהמצאת אישורים על תקינות מערכת החשמל, תקינות המטפים, בהתקנת מנעול בהלה ושלט יציאה בשער החדש. מאחר שדרישות רשות הכבאות לא מולאו, לא ניתן עד סוף נובמבר 1994, מועד עריכת בדיקת המעקב, אישור רשות הכבאות.

הפעלת מיתקני ספורט ללא רישיון עסק

40 מיתקני ספורט (ראה נספח), מבין 56 המיתקנים שנבדקו ב- 15 הרשויות המקומיות, פעלו בסוף שנת 1992 בלא רישיון עסק; לגבי רובם אף לא הוגשו בקשות לרישיון עסק ולגבי המיתקנים האחרים לא ניתנו האישורים המוקדמים הדרושים. בבדיקת המעקב בנובמבר 1994 נמצא, כי 36 מיתקני ספורט עדיין פעלו בלא רישיון עסק.

הביקורת העלתה, כי רובם המכריע של 40 מיתקנים שפעלו (בסוף 1992) ללא רישיון עסק הם בבעלות הרשויות המקומיות שהעמידו אותם לרשות אגודות הספורט. על הרשויות המקומיות לתת את דעתן על כך, שכאשר הן מעמידות מיתקנים שברשותן לשימוש אחרים, לצורך הפעלת עסק טעון רישוי, עליהן להתנות זאת בחיוב המפעילים להצטייד ברישיון עסק.

בדיקות במיתקני ספורט

בנושא בדיקות המשטרה ורשות הכבאות ב- 40 מיתקנים, שפעלו בסוף 1992 בלא רישיון עסק - הועלה:

בדיקות המשטרה

1. (א) ב- 11 מיתקנים, שבשמונה רשויות מקומיות[8], לא נערכו בדיקות של המשטרה במשך כל התקופה הניסקרת. בשישה מיתקנים נוספים, שבארבע רשויות מקומיות[9], לא נערכו בדיקות של המשטרה בחלק מהתקופה האמורה; באותן שנים בהן נערכו במיתקנים אלה בדיקות המשטרה - נמצאו ליקויים.

---

8 תל אביב יפו- אולם ספורט במרכז הקהילתי נווה עופר ואולם כדורסל במרכז הקהילתי בית ברבור; חיפה- אולם ספורט במרכז מכבי ברחוב הביכורים; אשדוד - אולם ספורט בבית ספר "מקיף ד'" ואלם ספורט ברובע ח'; טבריה - אולם כדורסל בבית ספר "עמל"; כפר סבא - אולם ספורט במרכז אלון; נתניה - אולם ספורט בבית ספר "בן גוריון"; קריית גת - אולם ספורט "אלון" ואולם ספורט מרכז פייס בבית ספר "גרוס"; ראשון לציון - אולם ספורט בבית ספר "עמית".

9 תל אביב יפו - מיגרש כדורגל הפועל צעירי יפו (בשנת 1987) ומיגרש כדורגל הפועל נווה גולן (בשנת 1987); נס ציונה - אולם ספורט ע"ש צימרמן (בשנים 1987 עד 1989); נתניה - אולם ספורט בבית ספר "ישורון" (בשנים 1987 עד 1989) ואיצטדיון עירוני בשימוש מכבי נתניה (ב - 1988); רמלה - אולם הספורט העירוני (ב- 1988 ו- 1989).

(ב) ב- 23 מיתקנים ערכה המשטרה בדיקות בתקופה הניסקרת מדי שנה בשנה. ב- 12 מהמיתקנים שבשמונה רשויות מקומיות[10], מצאה המשטרה ליקויים לאורך כל התקופה, וב- 11 מהמיתקנים, שבחמש רשויות מקומיות[11], נמצאו ליקויים בחלק מהתקופה. הליקויים שנמצאו היו בעיקר: העדר אישור רשות הכבאות; העדר מערכת כריזה; העדר שילוט מתאים; העדר גדרות או קיום גדרות פרוצות; חוסר תאורה ותאורת חירום מתאימים; חוסר בבורות ביטחון; העדר דרכי גישה ומילוט או כאלה שאינן מתאימות לנדרש; מרווחים בלתי מספיקים בפתחי היציאה, במעברים בין מושבים ושורות.

(ג) בחוק הבטיחות הוסמכה המשטרה לאסור קיום פעילות במיתקני ספורט, אם לא תוקנו בהם ליקויים עליהם הצביעה. בתקופה הניסקרת הורתה המשטרה לא לקיים פעילות רק בארבעה[12] מבין 23 מתקנים שבהם נתגלו ליקויים כאמור.

(ד) בתגובה להערות של משרד מבקר המדינה, הודיעה המשטרה בינואר 1992, כי הינחתה את מרבית האחראים למיתקני הספורט להגיש לרשויות הרישוי, שבתחומן נמצאים מיתקני הספורט, בקשה לרישיון עסק. כמו כן הונחו קציני הרישוי המרחביים במשטרה לבצע בדיקות שנתיות במיגרשים, גם אם לא הוגשה בקשה על ידי הרשות המקומית וגם אם יש למיתקן רישיון עסק לצמיתות. מטרת הבדיקות היא לוודא אם מולאו דרישות המשטרה ולנקוט אמצעים להפסקת הפעלתם של מיתקנים שלא עמדו בדרישות. עוד הונחו קציני הרישוי המרחביים, להמציא את דוחות הבדיקות שלהם לרשויות המקומיות.

(ה) בדיקות המעקב העלו, כי בשנים 1991 - 1994 גדל היקף הבדיקות של המשטרה ב- 40 המיתקנים האמורים, אולם הבדיקות טרם הקיפו את כל המיתקנים: בשנת 1991 לא נערכו

---

10 תל אביב יפו - אולם ספורט הקהילתי נווה אליעזר ואולם ספורט בית דני בשכונת התקווה; חיפה - איצטדיון נווה שאנן; חולון - איצטדיון כדורגל בשימוש הפועל צפרירים חולון, מיגרש כדורגל בשימוש מכבי לזרוס ואולם כדורסל בשימוש הפועל חולון - כדורסל; כפר סבא - מיגרש כדורגל "קפלן" ומיגרש כדורגל "עליה"; לוד - אולם ספורט במרכז פייס קהילתי "ביאליק"; נס ציונה - האיצטדיון העירוני; צפת - האיצטדיון העירוני ; ראשון לציון - איצטדיון מועצת הפועלים בשימוש הפועל ראשון לציון.

11 תל אביב יפו - מיגרש כדורגל הפועל קריית שלום (1988 - 1990), איצטדיון בני יהודה בשכונת התקווה (1989), מיגרש כדורגל בשימוש הפועל כפר שלם (1989 - 1990), מיגרש כדורגל הפועל נווה גולן (1988 ו- 1989) ומיגרש כדורגל הפועל צעירי יפו (1988 - 1990); טבריה - אולם כדורסל ע"ש פירסט (1987 - 1989); לוד - איצטדיון כדורגל ישן (1987 - 1989), איצטדיון כדורגל חדש (1990); נתניה - איצטדיון "טוברוק" בשימוש בית"ר נתניה (1987 - 1990); רמלה - אולם הספורט העירוני (1987 ו- 1990), האיצטדיון העירוני (1987 - 1989).

12 תל אביב יפו - מגרש כדורגל בשימוש הפועל כפר שלם (ב- 1.8.90); חיפה- איצטדיון נווה שאנן (ב- 26.2.90); נס ציונה - האיצטדיון העירוני (ב- 5.11.90); רמלה - האיצטדיון העירוני (ב- 10.10.89).

בדיקות בתשעה מיתקנים[13] בשנת 1992 - בשלושה[14], בשנת 1993 - בשניים[15] ובשנת 1994 - בשמונה[16].

בעיקבות הבדיקות נתנה המשטרה בתקופה האמורה אישורים מוקדמים לקבלת רישיון- עסק לגבי 17 מיתקנים שבשמונה רשויות מקומיות[17], אשר עמדו בדרישות. באותם מיתקנים שהמשטרה בדקה בשנים 1991 - 194 התגלו ליקויים: בשנת 1991 - ב-10 [18],

---

13 תל אביב יפו - אולם ספורט במרכז הקהילתי נווה עופר; חיפה - אולם ספורט במרכז מכבי ברחוב הביכורים; אשדוד - אולם ספורט בבית ספר "מקיף ד'" ואלם ספורט ברובע ח'; נס ציונה - אולם ספורט ע"ש צימרמן; נתניה - אולם ספורט בבית ספר "ישורון" ואלם ספורט בבית ספר "בן גוריון"; קריית גת - אולם ספורט מרכז פייס קהילתי בבית ספר "גרוס; ראשון לציון - אולם ספורט בבית ספר "עמית".

14 תל אביב יפו - אולם ספורט במרכז הקהילתי נווה עופר; חיפה - אולם ספורט במרכז מכבי ברחוב הביכורים; נתניה- אולם ספורט בבית ספר "בן גוריון".

15 חיפה - אולם ספורט במרכז מכבי ברחוב הביכורים; נתניה אולם ספורט בבית ספר "בן גוריון".

16 חיפה - אולם ספורט במרכז מכבי ברחוב הביכורים; אשדוד - אולם ספורט בבית ספר "מקיף ד'" ואולם ספורט ברובע ח'; לוד - אולם ספורט במרכז פייס קהילתי "ביאליק"; נס ציונה - אולם ספורט ע"ש צימרמן; נתניה - אולם ספוט בבית ספר "ישורון" ואולם ספורט בבית ספר "בן גוריון"; ראשון לציון - אולם ספורט בבית ספר "עמית"

17. תל אביב יפו - איצטדיון בני יהודה בשכונת התקווה (באוקטובר 1990),אולם ספורט במרכז הקהילתי נווה אליעזר (במארס 1992), אולם ספורט בית דני בשכונת התקווה (ביולי 1992), אולם הספורט במרכז הקהילתי בית ברבור (במארס 1993), מיגרש כדורגל בשימוש הפועל כפר שלם (בספטמבר 1993), מיגרש כדורגל הפועל קריית שלום (באוקטובר 1993), אולם ספורט במרכז הקהילתי נווה עופר (ביולי 1994), ומיגרש הכדורגל בשימוש הפועל צעירי יפו (נובמבר 1994); חולון - איצטדיון כדורגל בשימוש הפועל צפרירים חולון (בדצמבר 1993) ואולם הספורט במרכז פייס קהילתי בקריית שרת (בדצמבר 1993); לוד - איצטדיון עירוני חדש (בפברואר 1992);נס ציונה - האיצטדיון מועצת הפעולים בשימוש הפועל ראשון לציון (בנובמבר 1992) ומיגרש כדורגל ברחוב מורדי הגיטאות בשימוש מכבי שיכון המזרח (בנובמבר 1993); רמלה- האיצטדיון העירוני (באוקטובר 1993); באר יעקב - האיצטדיון העירוני (בנובמבר 1992)

18. תל אביב יפו - אולם כדורסל במרכז הקהילתי בית ברבור; חיפה- איצטדיון נווה שאנן; כפר סבא - מיגרש כדורגל "עלייה" ואולם ספורט במרכז אלון; לוד - איצטדיון כדורגל ישן ואולם ספורט במרכז פייס קהילתי "ביאליק"; צפת- האיצטדיון העירוני; קריית גת - אולם ספורט "אלון"; ראשון לציון - איצטדיון מועצת הפועלים בשימוש הפועל ראשון לציון; רמלה - אולם ספורט העירוני.

בשנת 1992 - ב- [19], בשנת 1993 ב- 16[20] ובשנת 1994 - בשבעה [21] מיתקנים. לגבי מיתקן אחד בשנת 1991, שניים בשנת 1992, שבעה בשנת 1993 ושלושה בשנת 1994 [22],הוציאה המשטרה צווי לאי קיום תחרויות ספורט בהם בשנים האמורות.

2. להלן דוגמאות לליקויים בולטים שהועלו בבדיקות המשטרה:

אולם ספורט "ב"

מיתקן ספורט זה המכיל כ- 550 מושבים נבנה בשנות ה- 80. המשטרה לא ידעה על קיומו של מיתקן זה, עד לפניי עובדי משרד מבקר המדינה למשטרה באמצע שנת 1990. בעיקבות כך פתחה המשטרה תיק למיתקן ובאוקטובר 1990 ערכה בדיקה ראשונית, שהצביעה על הצורך בהוספת 3 נורות חירום; בהתקנת מערכת כריזה והתקנת מנעולי בהלה[23]ביציאות החירום. בדיקה נוספת, באפריל 1991, העלתה, כי מלבד הליקויים האמורים חסר באולם גם בור ביטחון; חסרה תוכנית של מיתקן מאושרת על ידי מהנדס בטיחות; לא מונו אחראי ביטחון ובודקי ביטחון; אין אישור כיבוי אש תקף ויש להרחיב את רוחב המעברים בדרכי מילוט ובטריבונות.

בדיקת קציין בטיחות ארצי של המשטרה במיתקן, בנובמבר 1992, העלתה, כי יש להתקין מנעולי בהלה בדלת הכניסה הראשית ובדלתות יציאת חירום; יש להרחיב את רוחב המעברים בטריבונות מ- 1.40 מ' ל- 1.65 מ'; יש להרחיב את מדרגות הירידה ממיפלס הטריבונה

---

19 תל אביב יפו - מיגרש כדורגל בשימוש הפועל צעירי יפו ואלם כדורסל במרכז הקהילתי בית ברבור; חיפה - איצטדיון נווה שאנן; אשדוד - אולם ספורט בבית ספר "מקיף ד'" ואולם ספורט ברובע ח'; כפר סבא - אולם ספורט במרכז אלון; נס ציונה - האיצטדיון העירוני ואולם הספורט ע"ש צימרמן; נתניה - איצטדיון עירוני מכבי נתניה ואולם ספורט בבית ספר "ישורון"; צפת - האיצטדיון העירוני; קריית גת - אולם ספורט "אלון" ואולם ספורט מרכז פייס קהילתי בבית ספר "גרוס"; ראשון לציון - אולם ספורט בבית ספר "עמית"; רמלה - אולם הספורט העירוני.

20 תל אביב יפו מיגרש כדורגל בשימוש הפועל צעירי יפו ואלם כדורסל במרכז הקהילתי בית ברבור; חיפה - איצטדיון נווה שאנן; אשדוד - אולם ספורט בבית ספר "מקיף ד'" ואלם ספורט ברובע ח'; כפר סבא - אולם ספורט במרכז אלון; נס ציונה - האיצטדיון העירוני ואולם ספורט ע"ש צימרמן; נתניה - איצטדיון עירוני מכבי נתניה ואולם ספורט בבית ספר "ישורון"; צפת - האיצטדיון העירוני; קריית גת - אולם ספורט "אלון" ואולם ספורט מרכז פייס קהילתי בבית ספר "גרוס"; ראשון לציון - אולם ספורט בבית ספר "עמית"; רמלה - אולם הספורט העירוני.

21 כפר סבא - מיגרש כדורגל "עלייה"; לוד - האיצטדיון העירוני הישן; נס ציונה - אולם ספורט ע"ש צימרמן; נתניה - איצטדיון "טוברוק" בשימוש בית"ר נתניה; קריית גת - אולם ספורט מרכז פייס קהילתי בבית ספר "גרוס" אולם ספורט "אלון"; רמלה - אולם הספורט העירוני.

22 יפה - איצטדיון נווה שאנן (1991, 1992, 1993); חולון - מיגרש כדורגל בשימוש מכבי לזרוס (1993); כפר סבא - מיגרש כדורגל "עלייה" (בשנים 1993 ו- 1994); לוד האיצטדיון העירוני הישן (בשנים 1993 ו- 1994); נתניה - איצטדיון טוברוק" בשימוש בית"ר נתניה (בשנים 1993 ו- 1994); באר יעקב - האיצטדיון העירוני (ב - 1993); צפת - האיצטדיון העירוני.

23 "מנעול בהלה" מוגדר בתקנות הבטיחות - "מנעול המאפשר פתיחת דלת על ידי דחיפה מבפנים בלבד.

למיפלס המשחקים מ- 1.10 מ׳ ל- 1.65 מ׳; יש להתקין שלטי יציאה; יש להתקין מיקרופון קבוע באולם למערכת הכריזה; יש להתקין 230 גופי תאורת התמצאות; יש לבטל שורה ראשונה של מושבים בטריבונות על מנת להרחיב את המעבר.

בדיקות נוספות של המשטרה בפברואר 1993, ביוני 1993 ובינואר 1994 העלו, כי דרישות אלו עדיין לא מולאו. בדיקה נוספת שנערכה במאי 1994 העלתה, כי מרבית הליקויים תוקנו, אך טרם הורחבו מדרגות הירידה; טרם הורחבו המעברים בטריבונות ואין מערכת כריזה.

על אף קיומם של הליקויים האמורים, נערכו באולם משחקי ליגה (כדורסל וכדוריד) בנוכחות קהל, והמשטרה לא עשתה לסגירתו.

אולם ספורט ״ג״

בשנים 1987 עד 1990 לא ערכה המשטרה ביקורת באולם. רק בדצמבר 1990 ערך קצין בטיחות ארצי של משטרת ישראל בדיקה באולם. בעיקבות הבדיקה דרשה המשטרה מהעירייה (בעלי המיתקן) להתקין מנעול בהלה בדלת הכניסה הראשית; לפתוח פתח ברוחב 2.20 מ׳ בקיר המזרחי במיפלס האולם ולהתקין בו דלתות מילוט כנפיות הנפתחות מהאולם החוצה אשר תצוידנה במנעולי בהלה; להתקין מנוע בהלה בדלת החזית הצפונית; להתקין שלטי יציאה על כל דלתות היציאה; להתקין גופי תאורת התמצאות ולהתקין מערכת כריזה למסירת הודעות, אשר תופעל גם בעת הפסקות חשמל על ידי ספק כוח עצמאי.

בדיקות נוספות של המשטרה בינואר 1992, ביוני 1993, באוקטובר 1993 ובפברואר 1994 העלו, כי דרישות המשטרה מדצמבר 1990 לא קויימו. בדיקה נוספת של המשטרה, באוקטובר 1994, העלתה, כי הותקן מנוע בהלה בכניסה ראשית, הותקנו פנסי תאורת חירום והותקן שילוט יציאה. עד סוף נובמבר 1994, עדיין לא בוצעו דרישותיה האחרות של המשטרה.

בדיקות רשויות הכבאות

1. (א) הביקורת העלתה, כי מבין 40 מיתקני ספורט שפעלו ללא רישיון עסק, ב- 14 מיתקנים שבשמונה רשויות מקומיות[24], לא ערכה רשות הכבאות בדיקות משך כל התקופה

---

24 ל אביב יפו - ארבעה מגרשי כדורגל שבשימוש: הפועל כפר שלם, הפועל קריית שלום הפועל צעירי יפו, הפועל נווה גולן ואלם ספורט במרכז הקהילתי נווה עופר; חיפה - אולם ספורט במרכז מכבי ברחוב הביכורים; אשדוד - אולם ספורט בבית ספר ״מקיף ד״׳ ואולם ספורט ברובע ח׳; נס ציונה - אולם ספורט ע״ש צימרמן; נתניה - אולם ספורט בבית ספר ״בן גוריון״ ואולם ספורט בבית ספר ״ישורון״; צפת - האיצטדיון העירוני; רמלה - האיצטדיון העירוני; באר יעקב - האיצטדיון העירוני.

הנסקרת, וב- 23 מיתקנים נוספים, שבתשע רשויות מקומיות[25], היא לא ערכה בדיקות בחלק מהתקופה.

(ב) בשלושה מיתקנים, שבשלוש רשויות מקומיות[26], בהם ערכו רשויות הכבאות המקומיות בדיקות בכל אחת משנות התקופה הניסקרת, ובשבעה מיתקנים נוספים, שבשבע רשויות מקומיות[27], בהן ערכו רשויות הכבאות בדיקות בחלק מהתקופה - נמצאו ליקויים שונים. הליקויים התייחסו, בדרך כלל, למחסור או להעדר כולל של: שילוט בשטח המיתקן, שילוט ביציאות חירום, מנעולי בהלה, ברזי כיבוי ואמצעים לכיבוי דליקות.

(ג) בדיקות המעקב העלו, כי בעיקבות הערות הביקורת, הגבירו אומנם רשויות הכבאות את בדיקותיהן במיתקני הספורט, אך הבדיקות טרם הקיפו את כל המיתקנים: בשנת 1991

---

25 תל אביב יפו אולם ספורט בית דני בשכונת התקווה (בשנת 1989), אולם כדורסל במרכז הקהילתי בית ברבור (בשנים 1988 עד 1990), איצטדיון בני יהודה (1987 עד 1989) ואולם ספורט במכרז הקהילתי נווה אליעזר (1990); חיפה - איצטדיון נווה שאנן (1987 עד 1989); חולון - איצטדיון כדורגל בשימוש הפועל צפרירים חולן (1987 עד 1989), מיגרש כדורגל בשימוש מכבי לזרוס (1987 עד 1989),, אולם כדורסל בשימוש הפועל חולון - כדורסל (1987, 1989 ו- 1990) ואולם ספורט במרכז פייס קריית שרת (1988 עד 1990); טבריה - אולם ספורט במתנ"ס ע"ש פירסט בטבריה עילית (1987 ו- 1988) ואולם כדורסל בבית ספר "עמל" (1987 ו- 1988); כפר סבא - מיגרש כדורגל "קפלן" (1987), מיגרש כדורגל "עלייה" (1987) ואלם ספורט במכרז אלון (1987 עד 1989); ראשון לציון - איצטדיון מועצת הפועלים בשימוש הפועל ראשון לציון (1987 עד 1989), אולם ספורט בבית ספר "עמית" (בשנים 1987 עד 1989). ומיגרש כדורגל ברחוב מורדי הגיטאות בשימוש מכבי שיכון המזרח (בשנים 1987 עד 1989).

26 נס ציונה - האיצטדיון העירוני; קריית גת - אולם ספורט מרכז פייס קהילתי בבית ספר "גרוס"; ראשון לציון - היכל הספורט העירוני.

27 תל אביב יפו - אולם ספורט במרכז הקהילתי נווה אליעזר; חיפה - איצטדיון נווה שאנן; חולון - אולם כדורסל בשימוש הפועל חולון - כדורסל; טבריה - אולם ספורט במתנ"ס ע"ש פירסט בטבריה עילית; נתניה - איצטדיון "טוברוק" בשימוש בית"ר נתניה; ראשון לציון - אולם ספורט בבית ספר "עמית"; רמלה - אולם הספורט העירוני.

לא נערכו בדיקות ב- 17 מיתקנים[28], בשנת 1992 - ב- 12 [29], בשנת - 1993 בארבעה[30] ובשנת 1994 -- בשישה[31]. באותם מיתקנים שבדקו רשויות הכבאות בשנים האמורות התגלו ב- 11 [34] ובשנת 1994 - בתשעה [35]. למיתקנים שבהם נתגלו ליקויים לא נתנו רשויות הכבאות אישור להפעלתם.

2. להלן דוגמאות לליקויים שהועלו בבדיקות האמורות בנושא כיבוי אש:

---

28 תל אביב יפו - מיגרש כדורגל בשימוש הפועל צעירי יפו, מיגרש כדורגל בשימוש הפועל נווה גולן, אולם ספורט במרכז הקהילתי נווה עופר, אולם ספורט בית דני בשכונת התקווה, מיגרש כדורגל בשימוש הפועל קריית שלום ואולם כדורסל במרכז הקהילתי בית ברבור; חיפה - איצטדיון נווה שאנן; חולון - מיגרש כדורגל בשימוש מכבי לזרוס, אולם כדורסל בשימוש הפועל חולון - כדורסל ואולם ספורט במרכז פייס קריית שרת; כפר סבא - מיגרש כדורגל "עלייה" ואולם ספורט במרכז אלון; לוד - איצטדיון כדורגל ישן ואולם ספורט במרכז פייס קהילתי "ביאליק"; נס ציונה - אולם ספורט ע"ש צימרמן; נתניה - אולם ספורט בבית ספר "ישורון"; באר יעקב - האיצטדיון העירוני.

29 תל אביב יפו - מיגרש הכדורגל בשימוש הפועל צעירי יפו, מיגרש בשימוש הפועל נווה גולן ואולם ספורט במרכז הקהילתי נווה עופר; חיפה - אולם ספורט במרכז מכבי ברחוב הביכורים ואיצטדיון נווה שאנן; כפר סבא - מיגרש הכדורגל "קפלן"; לוד - איצטדיון כדורגל ישן ואיצטדיון כדורגל חדש; נתניה - איצטדיון "טוברוק" בשימוש בית"ר נתניה, אולם ספורט בבית ספר "בן גוריון" ואולם ספורט בבית ספר "ישורון"; צפת - האיצטדיון העירוני.

30 תל אביב יפו - אולם ספורט במרכז הקהילתי נווה אליעזר; חיפה - איצטדיון נווה שאנן; כפר סבא - אולם ספורט במרכז אלון; רמלה - אולם הספורט העירוני.

31 תל אביב יפו - אולם ספורט בית דני בשכונת התקווה; חולון - איצטדיון כדורגל בשימוש הפועל צפרירים חולון ומיגרש כדורגל בשימוש מכבי לזרוס; לוד - אולם כדורסל מרכז פייס קהילתי "ביאליק"; ראשון לציון - איצטדיון מועצת הפועלים בשימוש הפועל ראשון לציון ואולם ספורט בבית ספר "עמית".

34 תל אביבי יפו - אולם ספורט במרכז הקהילתי נווה עופר; חיפה - אולם ספורט במרכז מכבי ברחוב הביכורים; אשדוד - אולם ספורט בבית ספר "מקיף ד'" ואלם ספורט ברובע ח'; חולון - איצטדיון כדורגל בשימוש הפועל צפרירי חולון, אולם כדורסל בשימוש הפועל חולון - כדורסל ואולם ספורט במרכז פייס עירוני בקריית שרת; לוד - איצטדיון עירוני ישן; נס ציוני - אולם ספורט ע"ש צימרמן; נתניה - אולם ספורט בבית ספר "בן גוריון"; באר יעקב - האיצטדיון העירוני.

35 אשדוד - אולם ספורט בבית ספר "מקיף ד'" ואולם ספורט ברובע ח'; חולון - אולם ספורט במרכז פייס עירוני בקריית שרת; לוד איצטדיון עירוני ישן; נתניה - אולם ספורט בבית ספר "ישורון" ואולם ספורט בבית ספר "בן גוריון"; צפת - האיצטדיון העירוני; קריית גת - אולם ספורט מרכז פייס קהילתי בבית ספר "גרוס"; רמלה - אולם הספורט העירוני.

(א) **אולם כדורסל "ד"**

האולם מכיל כ- 1,400 מקומות. באוקטובר 1987 העביר איגוד הערים לשירותי הכבאות לעירייה בתחומה מצוי המיתקן, את ההערות הבאות בנושא בטיחות אש באולם זה: דלתות היציאה מן האולם חייבות להיות ברוחב של 2.20 מ' (הרוחב הקיים בעת הבדיקה היה 1.90 מ'), הרוחב בין גושי הטריבונות חייב להיות לא פחות מ- 2.20 מ' (לעומת 1.20 מ' במועד הבדיקה); בין השורות צריך להיות רווח מינימלי של 30 ס"מ, ובשורות הכוללות מעל 40 מושבים - יש להוסיף 1 ס"מ על כל מושב נוסף; את המדרגות לטריבונות יש לצפות בפח מחוספס, ולצבוע את העץ במעברים בין המושבים בצבע חסין אש; יש להתקין תאורת חירום לאורך המעברים, לאורך המדרגות בטריבונות, מעל פיתחי היציאה ובמסלולי המילוט; יש להוריד את ציפוי העץ במעברים ליציאות החירום ויש לבנות את הקירות המעבר לכיוון גלגלונים גומי "¾ סמוך ליציאות בחלקו הפנימי של האולם; יש להוסיף ברז כיבוי "2 ליד אחת הכניסות בצד הפנימי; יש להוסיף 2 מטפים.

בעיקבות בדיקה נוספת בדצמבר 1988, דרש האיגוד מהעירייה לבצע את ההנחיות שנתן באוקטובר 1987. עוד דרש האיגוד לקיים את הנחיות המשטרה מפברואר 1988, לפיהן על העירייה להוסיף שני פיתחי יציאה הנפתחים מהאולם החוצה; לשפר את פתיחת השער הראשי הצפוני; לשבור את הקיר מאחורי דלת החירום; להתקין שלטי יציאה מעל לכל פיתחי הדלתות באולם; להתקין תאורת התמצאות; לדאוג להפעלת מערכת הכריזה גם בעת הפסקת חשמל.

בעיקבות בדיקתו האמורה בדצמבר 1988, קבע האיגוד, כי לבנות קירות מבלוקים בעובי 0.20 מ', לאורך מסלולי היציאה מהאולם, וכמו כן יש להתקין באולם תיקרת רביץ עם טיח. כפיתרון לבעיית ציפוי העץ הקיים בטריבונות, במדרגות שבהן ובדרכי הגישה אליהן - דבר העומד "בניגוד לחוקים ותקנות הבנייה לאולמות ציבור" - הינחה האיגוד להתקין "מערכת ספריקלרים בתקרה אשר תכסה את שטח הטריבונות בלבד". האיגוד קבע, כי את תיכנון מערכת הספריקלרים יש למסור למהנדס בטיחות ולמהנדס מים. בדיקות נוספות של האיגוד, באוקטובר 1991, בינואר 1992 ובאוקטובר 1994 העלו, כי הנחיותיו עדיין לא מולאו, וכי תנאי הבטיחות באולם ממשיכים להוות סכנה לצופים. עד מועד סיום הביקורת, בנובמבר 1994, לא מולאו דרישות איגוד הכבאות. למרות זאת, בכל התקופה נשוא הביקורת התקיימו באולם משחקים, לעתים בהשתתפות מאות צופים.

(ב) **אולם ספורט "ב"**

שירותי הכבאות ערכות לראשונה בדיקה באולם, באוקטובר 1991, וזאת לאחר פניית משרד מבקר המדינה לאיגוד הכבאות ולעירייה בתחומה מצוי המיתקן. האיגוד העיר, כי על העירייה להתקין: מנעולי בהלה לרוחב הדלתות באולם, מזנקים בגלילונים ושמונה מטפי כיבוי ולהעביר לעיונו את תוכניות האולם. על הערותיו אלו חזר האיגוד בבדיקות שערך באולם בפברואר, יולי, אוגוסט ונובמבר 1993 וכמו כן ביקש להתקין באולם מערכת גופי תאורת התמצאות. רק במאי 1994, העלתה בדיקת האיגוד, כי דרישותיו בוצעו.

(ג) **אולם ספורט במרכז פייס עירוני בקריית שרת - חולון**

בניית האולם הסתיימה בסוף שנת 1987. בשנים 1988 עד 1991 לא נערכו בדיקות מטעם איגוד ערים לשירותי כבאות (אזור חולון ובת-ים). בעיקבות פניית משרד מבקר המדינה ערך האיגוד לראשונה בדיקה באולם, בינואר 1992. בעיקבות הבדיקה דרש האיגוד לפנות דרכי גישה ליציאת חירום, לטופל בעמדות הכיבוי ולהתקין בהן גלגל ברז שריפה ושני מטפים, להתקין תאורת חירום, להוסיף מטפה בפרוזדור מעבר יציאת חירום מהיציעים של האולם ולהמשיך את היציאות בשטח המושבים באולם לכיוון מטה. בעיקבות בדיקות נוספות מיוני 1993 ובנובמבר 1994 דרש האיגוד לפנות דרכי גישה ליציאות חירום ולתקן את מנעולי הבהלה; לדאוג לתאורת חירום מספקת באולם המחול ובמדרגות המובילות לאולמות החוגים; להוציא את רשתות הברזל מכל חלונות האולמות; להתקין גלגל לברז שריפה בעמדת הכיבוי; להמציא אישור על תקינות הגלאים ולהתקין עמדת הצלה ליד משרדו של מנהל האולם.

מרבית דרישות האיגוד לא תוקנו ולפיכך לא נתן האיגוד אישור להפעלת האולם באותן שנים.

☆

הרשויות המקומיות הניסקרות לא דאגו מיוזמתן שהמשטרה ורשויות הכבאות יערכו בדיקות תקופתיות במיתקני הספורט שבתחומן; את הבדיקות, אם וכאשר נערכו, יזמו המפעילים המשתמשים במיתקנים, המשטרה או רשויות הכבאות. אף כאשר נערכו בדיקות כאלה, ביוזמת אחרים, כאמור, לא הקפידו הרשויות המקומיות לקבל את העתקי תוצאותיהן ומטעם זה חסרו בתיקיהן, במקרים רבים, דוחות כאמור.

מיתקני הספורט שלא ניתן להם רישיון עסק - בין שלא נערכו בהם בדיקות שנתיות של המשטרה ורשויות הכבאות ובין שנערכו בהם בדיקות שהעלו ליקויים שונים - פעלו כל השנים ונערכו בהם משחקים בהשתתפות קהל, ולעיתים קהל רב. הרשויות המקומיות, המשטרה ורשויות הכבאות לא עשו כדי לאכוף על המשתמשים האחרים לכך את ביצוע התיקונים הדרושים והתאמתם לנדרש, רק במקרים מעטים ננקטו צעדים להפסקת הפעילות במיתקנים כאמור.

★

1. **במיתקני ספורט מבקר קהל רב. חובת השמירה על ביטחונו ובטיחותו של ציבור המבקרים מוטלת. על פי החוקים הקיימים, על הרשויות המקומיות, המשטרה ורשויות הכבאות.**

2. **מממצאי הביקורת עולה, כי מיתקני ספורט רבים פעלו ללא רישיון עסק, אם משום שלא בקשו רישיון ואם משום שבעלי המיתקנים או מפעיליהם לא תיקנו ליקויים קיימים.**

כמו כן העלתה הביקורת, כי הבדיקות השנתיות של המשטרה ורשויות הכבאות לא הקיפו את כל המיתקנים.

3. **קיימות מסגרות חוקיות המאפשרות לרשויות השלטוניות לאכוף על בעלי המיתקנים והמשתמשים קיום סידרי ביטחון ובטיחות נאותים, אך אלה לא השתמשו בסמכויות המוקנות להן כאמור, ובמקומות רבים נמשכו מחדליהן במשך שנים, דבר שאינו מתיישב עם שמירה נאותה על שלומו של הציבור.**

4. **חומרה יתרה להתנהגות הרשויות המקומיות, המופקדות על פי החוק על שמירתו. שלמרות שרובם המכריע של המיתקנים, הם בבעלותן, הן איפשרו מצב של הפעלת המיתקנים בניגוד להוראות החוק.**

5. **על הרשויות המקומיות, המשטרה ורשויות הכבאות לשתף פעולה בקביעת התנאים המוקדמים להפעלת המיתקנים, ובביצוע בדיקות תקופתיות, עליהן לעדכן זו את זו בתוצאות בדיקותיהן ולאכוף על בעלי המיתקנים והמשתמשים קיום כל ההוראות בדבר שמירת סידרי ביטחון ובטיחות במיתקנים. אם במיתקנים אינם מתקיימים כל התנאים הנדרשים למניעת פגיעה בשלום הציבור, יש למנוע את הפעלתם.**

מיתקני הספורט שנבדקו ב- 15 הרשויות המקומיות
המיתקנים שבצד שמם מסומן (*) פעלו ללא רישיון עסק

1. עיריית תל אביב - יפו

1. איצטדיון "בלומפילד" - יפו
2. איצטדיון "גאון" מכבי יפו - רח' נס לגויים יפו
3. אולם הספורט של האוניברסיטה - רח' האוניברסיטה (נקרא גם: "מרכז עלית לספורט")
4. היכל הספורט שבבעלות הפועל תל אביב - רח' אוסישקין 3
5. איצטדיון בני יהודה שכונת התקווה - רח' כביר (*)
6. היכל הספורט ביד אליהו.
7. איצטדיון אתלטיקה קלה במרכז הספורט הלאומי - הדר יוסף (רח' שיטרית).
8. אולם הספורט במרכז הקהילתי בנווה אליעזר - רח' ששת הימים (*), משנת 1988.
9. אולם הספורט בבית דני שכונת התקווה - סמטת כביר בשכונת התקווה (*) משנת 1989.
10. מיגרש כדורגל בשימוש הפועל קריית שלום - שד' גורי קריית שלום (*).
11. מיגרש כדורגל בשימוש הפועל צעירי יפו - רח' הבעש"ט יפו (*).
12. מיגרש כדורגל בשימוש הפועל נווה גולן - רח' הבעש"ט יפו (*).
13. מיגרש כדורגל בשימוש הפועל כפר שלם - סימטת דרך לוד(*).
14. אולם ספורט במרכז קהילתי נווה עופר (*), רישיון עסק ניתן בשנת 1994.
15. אולם כדורסל במרכז הקהילתי בית ברבור, בשימוש אליצור יד אליהו(*).

2. עיריית חיפה

1. האיצטדיון העירוני בקריית אליעזר.
2. האיצטדיון העירוני בקריית חיים.
3. היכל הספורט ברוממה.
4. אולם ספורט במרכז מכבי, בשימוש מכבי חיפה - רח' הביכורים (*).
5. איצטדיון נווה שאנן (*). מאוקטובר 1991 לא קוימו בו משחקי קבוצות בוגרות לפי הוראת המשטרה; בשנת 1994 נחרש המיגרש ואינו משמש כאיצטדיון.

3. עיריית אשדוד

1. איצטדיון עירוני ברובע א' (רח' ההסתדרות).
2. אולם ספורט בבית ספר "מקיף ד'" (*).
3. אולם ספורט ברובע ח' (*).

4. עיריית חולון

1. איצטדיון כדורגל בשימוש הפועל צפרירים חולון (רח' הלוחמים 1)(*).
2. מיגרש כדורגל בשימוש מכבי לזרוס חולון - שכונת ג'סי כהן (*).
3. היכל כדורסל בבעלות הפועל חולון - כדורסל (*).
4. אולם ספורט במרכז פייס עירוני בקריית שרת(*).

5. עיריית טבריה

1. איצטדיון עירוני.
2. אולם כדורסל במתנ"ס ע"ש פירסט (*) בטבריה עילית, עד שנת 1990.
3. אולם ספורט בבית ספר "עמל" (*), עד שנת 1990.
4. מרכז פייס קהילתי בבית ספר "תחכמוני", משנת 1990.

6. עיריית כפר סבא

1. איצטדיון עירוני הפועל כפר סבא - רח' בן יהודה.
2. מיגרש כדורגל "עלייה" - שיכון עלייה (*).
3. מיגרש כדורגל "קפלן" - שיכון קפלן (*).
4. אולם הספורט במרכז אלון (*). רישיון עסק ניתן בשנת 1994.

7. עיריית לוד

1. איצטדיון עירוני - ישן (רח' מצדה) (*).
2. איצטדיון עירוני - חדש (*), משנת 1989.
3. אולם כדורסל - מרכז פייס קהילתי "ביאליק" - רח' קפלן (*).

8. עיריית נס ציונה

1. איצטדיון עירוני בשימוש סקציית כדורגל נס ציונה (רח' עמק השושנים) (*).
2. אולם הספורט ע"ש צימרמן (ביה"ס "הדר") (*).

9 עיריית נתניה

3. איצטדיון עירוני - מכבי נתניה (*).
4. איצטדיון "טוברוק" בשימוש בית"ר נתניה (*).
5. אולם ספורט בבית ספר "ישורון" (*).
6. אולם ספורט בבית ספר "בן גוריון" (*).

9.עיריית צפת

1. איצטדיון עירוני (*).

10. עיריית קיריית גת

1. איצטדיון עירוני (רח' מלכי ישראל).
2. אולם הספורט "אלון", שד' העצמאות (*).
3. אולם ספורט - מרכז פייס, בית ספר "גרוס" בשד' השופטים, משנת 1998 (*).

11. עיריית ראשון לציון

1. איצטדיון בבעלות מועצת הפועלים ובשימוש הפועל ראשון לציון (סוף רוטשילד) (*), רישיון עסק ניתן בשנת 1993.
2. מיגרש כדורגל ברח' מורדי הגיטאות בשימוש מכבי שיכון המזרח (*)؛ רישיון עסק ניתן בשנת 1994.
3. היכל הספורט העירוני בקריית החינוך גן נחום.
4. אולם הספורט בבית ספר "עמית" (*).

12. עיריית רמלה

1. האיצטדיון העירוני (*).
2. אולם הספורט העירוני (מרכז פייס קהילתי) - רח' דוד רזיאל (*).

13. מועצה מקומית באר יעקב

1. איצטדיון עירוני בשימוש הפועל באר יעקב (*).

14. מועצה אזורית הגליל העליון

1. אולם הספורט בכפר בלום (מרכז פייס קהילתי), משנת 1988.